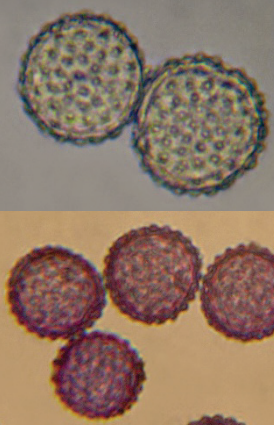

Samčí květenství

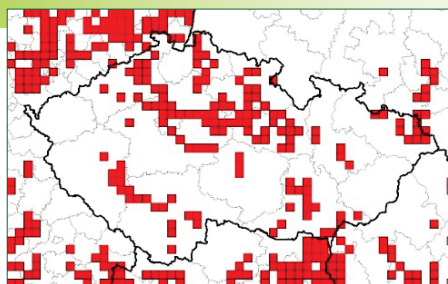
Pylová zrna

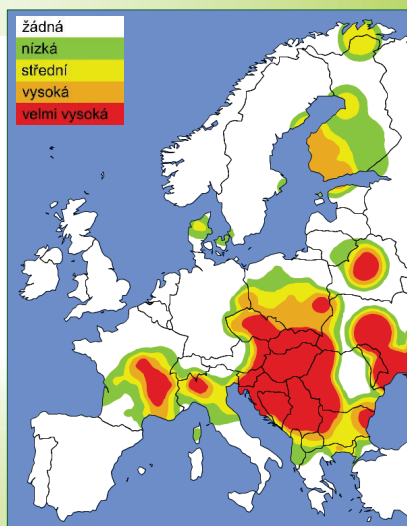
Mladá rostlina

Rozšíření v České republice (Bullock 2010)

Koncentrace pylových zrn ambrosie ve vzduchu v srpnu 2012 (polleninfo.org)

Podobné druhy

Ačkoli má ambrosie peřenolistá poměrně typický charakter a vzhled, lze ji zaměnit především s ambrosií lysoklasou (*A. psilostachya*) a různými druhy pelyňků (*Artemisia* spp.), jejichž habitus je ambrosii peřenolisté nejpodobnější. Mezi další podobné druhy je možné zařadit přechodně zplaňující aksamitníky (*Tagetes* spp.) a krásenky (*Cosmos* spp.) a vratič obecný (*Tanacetum vulgare*).

Další informace o rostlině naleznete na stránkách Rostlinolékařského portálu ÚKZÚZ pod záložkou Fotogalerie:

www.ukzuz.cz/rlportal

Text: M. Sojneková, martina.sojnekova@ukzuz.cz

Foto: M. Sojneková (pokud není uvedeno jinak)

Seznam použité literatury je k dispozici u autorky.

Vydal Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský,
Brno, duben 2018.

AMBROZIE PEŘENOLISTÁ

Ambrosia artemisiifolia

jedna z nejškodlivějších invazních rostlin v Evropě

Lodyha

List

Silné zaplevelení kukuřice (Polabí)

Samičí a samčí květenství

Nažky

Úvod

Ambrosie peřenolistá je jednoletá rostlina z čeledi hvězdnicovité (*Asteraceae*), jež pochází ze Severní Ameriky. V České republice byla poprvé zjištěna v druhé polovině 19. století a v současné době je u nás řazena mezi nebezpečné invazní druhy rostlin.

Rozšíření

Původně se ambrosie peřenolistá vyskytovala pouze v Severní Americe (Kanada, Mexiko a USA), odkud díky svému invaznímu charakteru a lidské činnosti expandovala do všech kontinentů krom Antarktidy. V Evropě jsou nejvíce zasaženy oblasti ve Francii, Itálii a v Maďarsku. V posledních 20 letech se ambrosie stala nejvýznamnějším maďarským polním plevelem a vyskytuje se na téměř 80 % tamější zemědělské půdy.

Ochrana

Nejlepší ochranou před zavlékáním ambrosie na nové lokality je důsledná kontrola osiva, krmiva a dalších rostlinných produktů, čištění zemědělské a stavební techniky v oblastech s výskytem ambrosie atd. Důležité je také vyvarovat se převozu půdy, písku, šterku a jiných stavebních materiálů ze zasažených území.

Rizika

Ambrosie může mít negativní vliv zejména v těchto třech oblastech:

1. Lidské zdraví

Pyl ambrosie je jedním z nejsilnějších alergenů způsobujících sennou rýmu, příp. zánět spojivek a astma. Kontakt s rostlinou může navíc vyvolat podráždění a záněty kůže.

V Severní Americe, jižní Evropě a v Maďarsku je ambrosie nejvýznamnějším pylovým alergenem, kde je postiženo 10–20 % populace.

2. Zemědělství

V mnoha zemích je ambrosie velmi nebezpečným polním plevelem. Mezi nejohroženější plodiny patří kukuřice, slunečnice, sója atp. Tvoří husté dobře zapojené porosty, a ztlačí tak snižuje výnosy pěstovaných plodin. Chemická kontrola ambrosie je navíc ztížena kvůli rezistenci vůči herbicidům.

3. Životní prostředí

Porosty ambrosie mohou způsobovat pokles biodiverzity, a tak přímo ohrožovat některé chráněné druhy a biologicky cenné lokality.

S postupným šířením mohou stoupat náklady na údržbu zarůstajících rudérálních ploch, železničních nádraží, okrajů komunikací atd.

Šíření

Ambrosie peřenolistá se šíří především v závislosti na lidské činnosti. Mezi nejčastější a nejdůležitější způsoby šíření patří transport semen v osivu a rostlinných produktech pro potravinářský průmysl, v krmivu pro zvířata (slunečnicová semena a směsi pro ptáky), šíření podél dopravních komunikací (silnice, železnice, vodní doprava) a v blízkosti překladišť, v převážené půdě a jiných materiálech, transport na znečištěné zemědělské a stavební technice atp. K osidlování nových míst v krajině přispívají i říční toky a povodně, jelikož semena ambrosie jsou lehká a plují na hladině.

Stanoviště

V oblastech svého původního rozšíření osidluje ambrosie peřenolistá břehy vodních toků, obdělávanou půdu, dopravní koridory a další místa ovlivněná lidskou činností. V České republice roste ambrosie převážně v teplejších oblastech na otevřených a narušovaných místech v okolí železnic, přístavišť, překladišť, zemědělských podniků, na rumištích a na okrajích polí, podél cest a vodních toků, na navážkách hlíny a stavebního materiálu atd. Lokálně se ambrosie prosazuje i jako obtížný polní plevel, a to zejména v Polabí.